

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Адреса за телеграм
 „СТРАЖА“ — БЕОГРАД
 Претплата за Српску
 на пошти:
 на годину дин. —
 шест месеци — 3.—
 три месеца — 1.—
 један месец — 1.—
 Преплата за иностранство
 на пошти:
 на годину дин. 30.—
 шест месеци — 15.—
 три месеца — 7.50

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

ПРЕАКЦИЈЕ

Буријак и војвода од Аварке преговарају.

БУКУРЕШТ, 13 јануара

Наредба министра војног да се сви талијански поданици војни обвезници врате у отаџбину, изазвала је у Аустро-Угарској панику. Одмах по сазнању овога одржана је у Шенбруну под царевим председништвом министарска седница, којој је присуствовао и шеф штаба Хецендорф, који је телеграфски позван.

После седнице, која је трајала пуна два сахата министар иностраних дела Буријан посетио је талијанског посланика и са њиме је дуго конферисао.

У овдашњим политичким круговима се говори да је на овој конференцији ова два државника решено погранично питање, које је претило да доведе до отвореног сукоба.

По вестима из истог извора барон Буријан је обећао знатне концесије Италији, ако и даље остане нем посматралац. Пошто је добио повољан одговор, барон Буријан је отпутовао у Берлин, где има да реферише цару Виљему, о аустро-талијанском питању. Шта је барон Буријан обећао Аварни тајна је. Међутим, једна угледна личност блиска министарству иностраних дела сазнала је да је барон Буријан обећао Италији **ИСТРУ** и **ДАЛМАЦИЈУ**.

(Италијан. Телегр. Агенција)

О нашим железницама

— Глас једног железничара. —

Ваљда се ни о једном државном надлештву није више писало него о нашим железницама; ваљда ни у једном државном надлештву није било већих скандала него на нашим железницама. Јавност је уложила протест против

свих тих скандала али је тај протест остао глас вапијућег у пустињи.

Неурединост у свима олељима у железничкој дирекцији од којих се одликује Саобраћајно одељење не да се ни замислити а камо ли описати.

Буде ли овакво стање и даље остало на железници, онда неће бити никакво чудо што ће путници пре поласка на воз морати да пишу тестаменте.

Стража је у 11 броју од нећеље донела чламак под насловом „Са На Железница“ у коме је збиља верно представљено стање које влада на прузи ход путника од стране железничког особља.

Истина ово није први али кад се узме који су нам ре-

форматори за последње три године били у саобраћајном одељењу онда то је обична ствар. Замислите Пашић — Бомбаи и мутави Мирко то су нам били представници јавне безбедности на нашим железницама.

Није то само један Радисав Калановић што уцељује путнике у возу тако вели „Стража“ од недеље. Јест и ја велим да није један но на жалост има их више. Има их којима је мало што пљачкају

свет у возу него још и државну касу. Ту су вам разни Косовци којима нестају из воза групеви од по десетине хиљада динара; ту су вам разни Светозари Јошковићи који наплаћујући доплату карата у возу међу у цеп по неколико стотина динара па ником не полажу рачуна; па су вам ту разни карамболисти и протекцијаша, али све су то за мутавог и исписменог Мирка Јовановића најбољи службеница кога данас нико

не зарезује као стопарац од 75 год.

Да су чиновници и остало особље постали спатије на железници; да они неће путника да чују ни да виде а кимо ли да му даду објашњења то је факт који се неданичим побити.

Ја сам пре неки дан путовао возом до Младеновца и натраг за Београд и у овом кратком путовању забележио сам ова два случаја.

Одмах по поласку воза из Младеновца за Београд кондуктер примењује једној фамилији која се враћа кући да објава која им служи као карта није исправна рекавши им: Није вам објава исправна, ви сте сумњиви морате се скинути у првој станици или да платите карте. Замислите овога безобразлука. Дакле кад је неко сумњив он ипак може путовати само кад плати кондуктеру добар бакшиш. А тако је то. Господа контролори који вуку сваки дан по шест динара дијурну седе у Нишу а неће да пођу пругом да овако што виде.

Други случај: исти воз који је примао путнике од Ниша па свуд редом ил је по реду вожње имао да иде до Топчидера као крајње станице већ само до Ресника. И нико од господе жел. чинов. није се нашао да то каже путницима те се можда неба ни пела, него кад је воз стигао у Ресник ноћу путници су и стерани из вагона као нека стока. Жалостан је то призор био посматрати ону савићу децу како плачу на оном хладном ветру под ведрим небом, а машина одвуче вагоне не чекајући да путници скину оно мало ствари које су вукли са собом већ и њих одвукоше у вагонима у мрак и више их неће ни наћи. Но и овом хаосу ваљда ће доћи крај.

Г. Драшковић министар грађевина познат је као један заузимљив човек. Он је и раније знао за овај хаос на железници и без сумње да ће му тражити лека.

Довођењем г. Боже Вуковића на положај начелника саобраћаја г. Драшковић је

несумњиво учинио једну велику услугу и држави и путницима који се зловате за свој рође... новац по возовима.

Г. Вуковић истина није политички пријатељ г. министра грађевина те је у толико боље јер се не може рећи да је било неког партизанства које се је иначе зацарило у железн. дирекцији.

По својој спреми г. Вуковић заузима прво место од свих начелника у дирекцији. Кад год је требало склапати какав уговор са страним железницама за то је увек одређиван г. Вуковић.

Он је и раније био Начелник Саобраћаја Одељења. Надати се да ће саобраћај на железници довести у ред исто овако као и кад је први пут био Начелник Саобраћаја.

М.

РАБОШ

Да наш патриотизам није само гола фриза и плехана пећ која се брзо и греје да се брзо и охлади, најснажније су у овом рату демантовани начини трговца из унутрашњости.

Кад су се у Крушевцу скупљали пријезди у стварима за ратнике, један трговац колонијалне робе, гроеист прикључио је један „љубичаца“ сапун а један галантерист метар провидног платна.

Свте Жртве

— † Милорад В. Стајић —

Ова исповијеска борба народа за ослобођења од туђинског јарма и притиска германског милитаризма, која је запалила цео културни свет, прогутала је већ толико жртава, да је морала постати мрском, ма како била повољна по резултатима, које од ње очекује цело човечанство. Много је жртава, које су својим животом поставиле темељ Велике Србије. Њихова имена вечито ће блистати у народу и бити записана златним словима у редовима Историје

Србије. У редовима многобројних јунака, који су положили своје младе животе у херојским борбама с вековним непријатељем, као је и покојни свој живот на олтар отаџбине Милорад В. Стајић гимназист-четник.

У бојном налету на крвном пријатеља пао је и Милорад у 19-тој години свог младог живота.

Овај ненакнадни губитак за његове родитеље, као и другове које је тако водео, нека буде ублажен помишљу, да је њихов Милорад, и ако врло рано, принео свој живот на олтар отаџбине, на олтар Велике Србије.

Нека је слава младог хероја Милорада, који жртвовао свој живот за срећу, славу и величану своје отаџбине, а увельеним родитељима нека је утеха, што је њихова нада, њихов јединица пао као херој на бравуку миле му Отаџбине! Жив.

Опет о Нишлијама

— Суд једног Београђанина, који већ неколико година живи у Нишу. —

Да није било овога рата ко зна дали би се проговорила која реч о Нишлијама. То Вам је народ код кога влада још онај турски дух од пре тридесет и неколико година; то је народ који цео свој век проводи у оним Нишким ђумезима; народ који не уме да се креће у једном обичном друштву.

За Ниш се пре овога рата слабо говорило. Знало се да је то једна прљава варош па нико на њу није ни окретао главе. Знало се и то да Нишу треба да предстоји будућност у самом економском развоју јер је на удару свих пруга али то је мала фајда. Ниш ће и даље да чини у блату као и до сад.

Данас се најаче говори да је Ниш по све гадна и прљава варош. То је тачно. Ниш вам је једно легло или гнездо свих заразних болести. Нигде да нема болести у Србији у Нишу ће се наћи.

Но да видимо зашто је Ниш дошао до овог степена? Многи криве саму општинску власт а неки пак само грађанство. Кад се ова ствар узме онако озбиљно у оцену онда је криво и грађанство и општинска власт.

На општинској управи видите данас неке људе који су сасвим равнодушни према напретку ове вароши Грађана, то су Вам праве интережиде. Они гледају само да пуне џепове. Шта се њих тиче ко ће бити у општини председник и кметови и дали ће унутрашња ред у вароши кренути колико толико напред. Стога није никакво чудо кад неки станац прође кроз варош и види на све стране „Јаваш“, „Јаваш.“

Нека култура и Нишљаје то су толико далеко једно од другог као небо од земље. У осталом они су то показали највише према нашим Београђанима у овом рату.

Кад би то био народ са оним човечанским осећајима можда би му ова критика која непрестано траје од мобилизације до данас послужила као нарук у будуће, али то за Нишљаје није ништа. Они могу да трпе, све је то за њих равно.

Не треба спорити да је Ниш једно врло важно место во свом стратегијском месту за наш саобраћај. У њему има људи не рођени Нишлија већ са стране који би хтели и могли да створе један општи препорођај од Ниша али зато треба имати помоћи кољико толико од грађана.

Грађани по природи лењи људи не увиђају ту потребу и због тога ће Ниш остати и даље у блату у коме се данас налази. Нисам рођени Нишлија али живим у Нишу но ипак жалим што морам дати овакав суд о Нишлијама.

М.

13

— Цртице из тринаестодневног ропства под Аустројанцима. —

Имао сам једног комшију, пореклом Швабу. И ако је српски поданик и има два сина

официра у нашој војсци ипак се некако радовао доласку Аустројанаца. Говорио би ми често како ће онда бити све уређеније, неко благостање и томе слично. Био сам утучен самим тим жалосним догађајем па му нисам могао ни противречити као што би требао.

Своју радост нарочито је испољно кад су зроста дошли. Био им је у свему на услузи, виђао сам га у ауто-обиду са аустриским официрима и тако даље.

Био је толико запослен да за свих 13 дана није к мени долазио као што је то обично чинио.

Но кратко беше његово радовање. Две дан кад су наши ушли у Београд. Тога јутра, сав уплашен, блед, гологлав дотрчао је мојој кући не знајући испрва шта да рекне. Сад кад сам га ословоио, умолио ме је да никоме ништа о њему не говорим, морао је вели тако да ради а у сваком случају да га браним.

Знао сам колико је сртан. Плашио се заслужене казне за учињена услуге Аустројанцима на такав издајнички начин. Она га је и постигла. Справедна је у Управу града Београда и предат војном суду.

Ревизорима

Чинимо пажљивим све наше ревизоре, који нам ни до данас не послаше образци новца да то учине најдаље до 15. овог месеца. После тога доба одузећемо предстојућим сваком независном предавању ЗА НАВЕК.

СКИЦЕ

Јављају новине да су Шукри пашу, храброг браниоца Једрена, заробили Руси у једној од последњих борби. Шу-

Жабилска песма

— ПОЛ ДЕРУЛЕД —

Не успављуј се, о моја главо; бди у мом телу, о моја душо!

Време је борбама: лав рече, јелен виче; сабља ми рђа у руци, треба јој крви на оштрици.

Не успављуј се, о моја главо!

С црвеним цветовима од каруба мешајући своје пламене боје, лети наша застава тамо: тако она тражи крви.

Бди у мом телу, о моја душо!

Свештеници, по кавбама, благословили су старешину кога клицањем подрављају. Нека нам Мухамед буде вођ. Ко живи без страха, умире без поруге.

Не успављуј се, о моја главо; бди у мом телу, о моја душо!

(превод с франц.)

ФЕЛТОН

У кафаници са егзотичним именом

— Цртица —

Само ветар, онај безобразни и догадни нове барски ветар, а никако ноге, могао је да учини да, блажећи се у Нишу, свратим у једну малу, мрачну кафаницу, коју посећују само нижи пензионери, бивши трговци, ђаци виших разреда гимназије и по који непознати таленат. Кафана је имала неко егзотично име, кога не могу да се сетим.

У тишини ове кафане пао ми у очи један сто за којим је седело неколико блажених пензионерских лица. Више њихових глава, под сликом покојног енглеског краља Едуарда и илустроване скале човечије старости од колевке до гроба, висила карта срп-

ско-аустријског бојишта, по којој су били пободени црно-жути барјачићи.

То је било оних апатичних дана, кад су Аустројанци у свом надирању запретили Крагујевцу.

Пензионери су туробно гледали у црно-жуте барјачиће, вртели главом и гунђали. У њиховом гунђању била је вера у одмазду, одмазду јуку и величанству.

Ова тишина кафане, ови симпатични стари људи, она тама у њој, све то наједанпут ми створило дражљених тренутака, проведених у малим кафаницама на периферији Београда, где је друштво лоше али је вино изврсно.

После неколико дана, баш кад је почела наша офанзива, свратио сам опет у ову кафану чије сам име опет прочитао, и опет га нисам запамтио.

Они пензионери весело су

испијали кафу и после дали час по на карту по којој су летеле наше заставе.

Један краћи пут после овог учинио је да заборавим на ово лепо и интересантно уочиште оних пријатних седних лица који, док се тробојне заставе смеше на овешаној карти, пију горчу кафу и разговарају о безначајним стварима.

Кад је непријатељ с огромним гитцима изагнао из наше земље, једног кишног попаднева пут ме одведе овом пријатном месту.

Симпатични пензионери, као калуђерице у Весталкином храму, били су увек на свом месту.

Лено пије кафу, кашљуцали суво, тужили се на рђаво време, пробаде и реуматизам, скупоћу и неергичност меродавних, хвалили добро вино у тој и тој кафани откивали нове изууме у лечењу реуматизма, и узносили нада

све велику и племениту „Мајку Русију“.

Чим би се чуо какав јачи глас с поља, устали би сви и напрегли уши, као на мртвој стражи, очекујући малог продаваца с вредним издањем, па да траумфално прођу нашу заставу на његовој јатељском земљишту.

Кад би се стишао разговор и кад би мишје, жмирале очи потражили за треутак неку уображену тачку ка столу, чула се напољу киџа несносна и тешка.

Поглед би испитао унутрашњост целе кафане, од неке цркнуте муве у близини до газде који је седео на плетеној столицци келерајем и дремао — и задржао се на карти бојишта са којих тробојне заставе, веселе и радознаке, посматрале ћелаве главе симпатичних пензионера, које се блистале у полу-мраку.

кри паша је командовао једним корпусом.

Сви жале овог старог, храброг човека, кога је посл две године постигао исти зао удес.

Стар и онемоћао, Шукри паша је онеспособио за ратне напоре и гледао је да се што пре ратосиља команде, која ми је поверена.

Паметан и провиљив, у заробљењу, овако стар, није видео никакву поругу, већ је у овом видео један начин да способности војне које кочане да губи, покрије у пешим радом на другој страни.

Још као бранилац Језрен, кад је видео да британска сабља одудара од његове старачке фигуре, дошао је на идеју да окуша срећу на другом послу. Отуда се прело. Отишао у Бугарску и тамо изврсно научио бугарски.

У овом рату, руковођен истим практичним циљем после кратке борбе предао се Русима. Изјавио је жељу да га пошљу у место где се најчистије руски говори, где ће се дати на врло марљиво изучавање руског језика и литературе.

Кажу да Шукри паша показује вредних способности у изучавању језика.

Не треба да се чудимо ако га ускоро видимо за катедром ког познатијег унверзитета, као професора језика и књижевности!

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Нов порезник

„Српске Новине“ публикују порезнички указ који се поставља за порезника шесте класе при пореском одељењу среза косовског Добросав К. Тошић-Цунић, свршени ђак Државне Трговачке Економије.

Заробљени аустријски официри

Сада у Нишу има 640 аустро-угарских официра заробљених у разне дане и на разним бојиштима. Њихов број и националитет представљају прави мозаик двојне монархије, међу њима су 182 Немца, 161 Мађар, 142 Чеха, 67 Хрвата, 30 Срба, 8 Италијана, 8 Пољака, 7 Румуна, 6 Словенца, 5 Руса из Галиције и 3 Јеврејана.

Читав хор официрски!

???

Много је званих, али је мало изабраних. Много их има по дрогеријама, али мало има дрогериста.

Госпођа једног нашег пријатеља, вративши се из бегства, отишла у дрогерију „Гуслар“ да купи неку течност за чишћење рђе.

А госпођина из дрогерије дала јој ђезап! И сад госпођа нашег пријатеља не може да очисти пећ од рђе, која се нахватама од дате течности која је требала да очисти рђу.

А да је тражила пудер, вероватно да би добила — прашак за буве!

Потребни радници

Браћа Марковић обућарска радња на Теразијама потребује више радника. Плата до-

бри. Обратити се за услове: Браћа Марковић — Теразије — Београд.

„Спадало“

ДРУГИ БРОЈ излази 18. о. м.

МОЛИМО РЕВИЗОРЕ ДА НАС ЗАКЉУЧНО ДО П. О. М. ИЗВЕСТИ КОЛИКО БРОЈЕЊА ДА ИМ ШАЉЕМО.

Београд под Аустријанцима

— Долазак Аустријанаца. —

После те нараде, која је излепљена по свима кафанама, угловима улица и дућанчма, за београдско становништво настали су тешки дани. Страх је силно ушло у свет. Мушки који су били војни обвезници морали су се сами јавити за ропство. Оружје све што је имало, па и оно најстарије, које је било наслеђивано с колена на колена, предато је. Једна пуца соба у двору покупљена је од тога скупоценог оружја.

Поред тога животних намирница с дана у дан све је мање било. Нестало је хлеб, со, дуван, шећер итд. а који је од трговаца имао подигао је дуплу цену. Један килограм шећера куповао се за 2.50 дина.

Нови „господари“ Београда — Аустријанци — нису имали хлеб ни за себе и своје војнике, а за београд становништво није им се тицало. Ипак, београд становништво куражно је, без рогања, подносило све тегобе и беде у животу, погледјући сасвим равнодушно Аустријанце и њи ов пир по престоници земље Србије.

Тако је то трајало све до 28 новембра. Тога дана с часа на час чула је сеграмњава топова са Торлака и Авале. Осим тога на Аустријанцима се приметно изменио нерасположење, као и то да је све мање и мање било официра и војника у вароши. По вароши се пак знало да се блије бој. Шпунтало се да су Руси и Енглези заузели Цариград и нама дошли у помоћ, док су други тврдили да

Белешке

Због извесних домаћих прилика, продаје се један скоро нов намештај. Упитати у Милоша Великог ул. бр. 11.

Ратна пошта

Извештавам своје пријатеље и познанике да сам жив и здрав. Моја је адреса: Фрања Ђ. Малвић, пешадјски п.-поручник, водник 4 чете 4 бат. 5-ог пеш. пука 1-ог позива дринске дивизије — Војиште.

су нам Румуни послали војску у помоћ и да је Румунија објавила рат Аустрији.

Сваког дана један њихов аероплан летео је врло ниско преко Београда, Дунавом, Савом, Чукарицом, по неколико пута на дан. А њихови монитори и неколико лађа крстарице су Савом и Дунавом.

28 и 29 новембра по свима главнијим улицама, дању и ноћу стајала је многобројна аустријска комора и празна кола. Пред поштом у Македонској улици, па целом дењском до двора било је кола до кола, у два реда. Сва та кола са коморцијама чували су оружани војници, надајући коморцијама да иста испргну, већ су ту на улици са коњима ноћивали и хранили, како себе, тако и коње.

Тек 1 децембра у зору сва та кола нестала су са улица. Свакако у тим колима однета је пљачка, воју су само ноћу вршили аустријски полицајци са војницима и коморцијама, јер дању су се уздржавали од пљачке, пошто је било доста света улицама.

Факат је, да до 28 новембра пљачке није на било у великој мери. Тек када је аустријски штаб, тога дана тајно напустио Београд, а са њима и многи други аустријски „гости“ као Ото Гелинек ит. д. па и Шварц управник Београда, вољаница и остали дали су се, по целу ноћ, на посао — пљачкање, пошто су све боље куће и радње под видом тражења оружја још раније биле отворене.

Арбод.

пута били одбијени са великим губитцима. У селима Беки, Буди, и Руда, северноисточно од Скерневица, на артиљерија ућуткала две немачке батерије.

У Галицији

— Јака борба —

ПЕТРОГРАД, 13. јан. (Званично.)

У Галицији активност непријатеља почиње бивати интензивнија пред фронтом Јаслик-Ужок-Рожневерецк-Мајданка, на коме је непријатељ био отворио артиљериску ватру и предузео офанзиву у више праваца, али свукуд је био одбијен. Заробили смо три официра и од прилике 300 војника.

У Буковини

— Без измена —

ПЕТРОГРАД, 13. јан. (Званично.)

У Буковини је ситуација без знатних измена.

Цепелик над Лидавом

ПЕТРОГРАД, 13. јан. — (Званично.)

12. јануара један целелин летео је над Лидавом и бацио 9 бомби које нису причиниле никакве штете, затим се кренуо ка граници. Близу Вергена целелин је био погођен нашом ватром и пао је у море на врсту и по од обале. Два ремонтера, који су дошли из Лидаве уништили су га. Седам људи који су били у том целелину заробљени су.

Генерал По у руском стаку

ПЕТРОГРАД, 13. јануара. — Генерал По ускоро ће отаћи у руски главни штаб, да преда великом кнезу Николи војну медаљу, коју му подарио председник републике.

Са Кавказа

ПЕТРОГРАД, 13. јануара. — Из Тифлиса јављају, да је заглављени материјал од Турака изложен на тргу пред катедралом. Запажено је 39 топова из Крезоза и Крупове фабрике, а тако исто и 12 митраљеза:

Са мора

— Извештај адмиралитета —

ЛОНДОН, 11. јануара. — Адмиралитет јавља, да је једна британска патролна ескадра, која се састојала из убојних и лаких крстарица, рано јутрос угледала једну немачку ескадру састављену из убојних и лаких крстарица и детројера, који су пловили у правцу енглеске обале. Немачка ескадра одмах се надале у бегство, гоњена енглеском ескадром и настаде потерна борба у којој немачка убојна крстарица „Блихер“ би потопљена а две друге убојне крстарице озбиљно оштећене. Британски бродови наставили су гоњење, али приближивши се немачкој минараној скверни, морали су се вратити. Британски су губитци незнатни. „Литон“, адмиралски брод, имао је 11 рањених и ни једног мртвог. Спасена су 123 човека са „Блихера“.

„Викнов“

ПЕТРОГРАД, 13. јануара. — Енглеска помоћна крстарица „Викнов“ потонула је северно од Ирске. Цела је послуга пропала. Још се незна да ли је брод наишао на мину или је пропао услед буре.

ИЗ БУГАРСКОГ

— Земљотрес. —

СОФИЈА, 13. јануара. — Јуче се осетио мали земљотрес у целој северозападној Бугарској. Штета је незнатна.

Руска офанзива

У Источној Пруској

ПЕТРОГРАД, 13. јан. (Званично.) — У Источној Пруској, у пределу Плякачен, наше трупе пошто су предузеле офанзиву 12. јануара, борени се одбице су непријатеља ка линији Мјалвишеи-Ласденем и потисле га јуришем на бајоет са његових позиција на више места.

На десној обали доње Висле 12. јануара могу се забележати омање борбе предњих одељења и пушкарања.

У пределу Вашеграда ватром наше артиљерије порушили смо непријатељеву посматраоницу која се налазила на левој обали Висле.

На левој обали Висле Немци су понова, у више махова покушавали офанзиву у пределу села Боржимов-Гумин, нарочито 11 ов. м. у вече и 12 по подне, али сваког су

ШТИ 5 УТИ III 8 14

КЋЕРИ ГРЕХА И ПОРОКА

Први корак у порок

(26)

— Коцка је пала —

Невенка је била не мало изненађена кад је после купања у њену собу ступио г. Нулић. Изненађење јој се огледало на лицу и Нулић је то опазио и зато се пожурио да јој објасни свој и сувише рани долзак.

— Госпођице видим на вашем лицу изненађење. Молим вас дозволите ми да вам објасним шта ме је руководило да и после вашег писма у коме сте ме позвали да дођем тек по подне пођем тако рано.

Да ја сам изненађена јер сам вас очекивала по подне. У осталом не мења ствар. Кад сте већ дошли ми ћемо срвшити ствар! И ту га Невенка погледа од главе до пете.

Нулић је осетио ову јачину њезина погледа.

— Да, и ја мислим тако. Најбоље ће бити да се та ствар још данас сврши. Само госпођице једну реч. Пре но што будете дали свој одговор хоћу још једном да вас опоменем:

У својој одлуци мудите свим слободни. Не мојте се обазирати ни на шта. Ревите ми онако како вам срце говори! У сваком случају ми ћемо остати добри пријатељи!

— Господине Нулићу ваша искреност мени је добро позната и ја ћу се њоме користити!

Нулићу је срце задрхтао. Он се бојао да одговор не буде негативан.

— Дакле, господине Нулићу, ја сам после вашег одласка дуго размишљала о вашем предлогу. Али пардон, ја вас нисам ни понудила да седнете. Изволте заузети место. Кад је Нулић сео Невенка настави свој говор. — Да као што сам рекла ја сам о томе дуго размишљала и најзад сам

дошла до тога да примим вашу понуду! Код ових њених речи Нулић скочи са столице дохвати јој руку и поче је обасипати пољупцима.

— Пардон г. Нулићу — рече му Невенка бранећи се од излива Нулићевих осећања! — Пре свега да вам изнесем своје разлоге, па ако се ви са њима слажете онда ништа више не стоји на путу да закључимо брак!

— Нулић је неко време ћутао затим рече савим одлучно:

— Ја примам све ваше разлоге и ево дајем реч да нећу правити никакво питање! — Невенка се насмејала!

— Не господине. Хоћу да вам искажем све. Хоћу да вас упознам са својим разлозима!

Другови смрти

На голом окомку једнога брега

Неколико сенки мирно у тами стоје. И док бела планина од снега,

хуји. И ветрови ваљају се сами

Те сенке што тихо и шапатом зборе,

И договор неки чине, међу собом.

Јунаци! што речи и делима творе,

Везани љубављу, и заклетим гробом.

Напоследку три се одвојише, друга

С раднићу меким, веселим срца,

Хватише се мирно, планине и луга

У оних што оста, свако срце грца.

И тишина опет свуд завлада мртва,

Зимогрозни ветар дувао је јаче,

И дрхти планина, као каква жртва,
Чини се да сама ноћ поче да плаче.

Огрнути ветром и посути снегом,

Погурени мало, сад су брво ишла,

И за тила часак претрчаше брегом,

И тада су сви њиној стражи пришли.

Извадише бомбе и за тил часак,

Мирно и без речи учинише чуда

Уз посмртни узвик и ужасни прасак

Тишина је опет завладала свуда.

Ал' за кратко време, јер други смрти

Јурнуше с' бомбама на логорнице,

И бацаше. Швабе бежећи ко хрти,

Траже снас од смрти од хладне планине.

Официри с' муком враћају их горе,

Ал' се сада свако о животу стара,

Горе него када до нокта догоре

Уплаши се војска снаснога ћесара.

Сад бомбе почеше праштати све јаче,

Топови и пушке као гром се хоре,

Цела војска сада страшну борбу заче,

Све планине јече и небеса горе.

Српска војска тада направи чудеса,

И победу доби на целој фронту.

И зора сребрна већ грли небеса,

И сунце се роди на свом хоризонту.

Обасја три хумке, покривене снегом,

А крстаче беле као да нам зборе,

Мирно почивају под овијем брегом

Јунаци што речи и делима творе.

Милорад Арсенијевић

Јелена Милкић

МОДИСКИЊА

Извештава своје муштерије да је понова отворила своју радњу и да зимске шешире продаје по врло ниској цени.

10

4—

ОТВОРЕНА ЈЕ

НОЖАРСКА ТРГОВИНА

Лаје Ђ. Мијатовића

У БЕОГРАДУ

3—3

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА
ИЗ БЕОГРАДА

Миљка Ерлекбајна

Обреновића улица (преко пута „Руског Цара“ у Нишу)

прима поруџбине печата и штампбиља. Гравира златне и сребрне ствари, враћајује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани ценовник.

9

4—10

Наш мили и никад непрежаљени брат, син и.т.д.

Љубомир Ј. Њобковић

редов 3 чете 4 бат. 12 пука „Цара Лазара“

погињо је на положају 11 новембра 1914 године у борби на Колубари.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Отац Јевђеније; мајка Драгиња; брат Вукашин, обвезник 10 хаубичке батерије и остала фамилија.

уредништво прима огласе по умереној цени.

ШТАМПАРИЈА

Драг. Грегорића и Друга

БЕОГРАД

Космајска улица бр. 22.

БЕОГРАД

Препоручује се поштованом грађанству за израду сваковрсног штампарског посла као: часописа, циркулара, вињета, свадбених позивница, вереничних карти, посмртних листа

Штампарија је снабдевена са најмодернијим новим словима, шарама и диктијамма.

Штампарија је снабдевена са четирма штампарске машине и две СЕЦ МАШИНЕ за слагање, да би могла сваки посао изградити на потпуно задовољство пошт. своје муштерије.

Израда је чиста и брза, — Цена умерена.

Уредништво админ. Космајска ул. бр. 22.

www.nb.rs

Плати се дају у админист. — Цена утврђена —

Издавача се писма не враћају. Рукописи се не враћају.

Листа, рукописе, новац и остале што се однесу лист, слати власништву листа

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграм
 „СТРАЖА“ — БЕОГРАД
 Претилата за Србију
 на пошти:
 на годињу дин. 12.—
 шест месеци . 6.—
 три месеца . 3.—
 један месец . 1.—

Платата за иностранство
 на пошти:
 на годињу дин. 30.—
 шест месеци . 15.—
 три месеца . 7.50

Руска победа код Кракова

Питање коначке аустријске пропасти у Галицији, питање је од пет дана.

БУКУРЕШТ, 14. јануара

Италијанска телеграфска агенција има овај извештај о великој руској победи у Галицији:

Од пре два дана води се борба око Кракова. Принуђени надмоћношћу Аустријанаца на повлачење, Руси су се повукли за седам километара од Кракова и ту се утврдили. Скупљене и збијене у густе редове руске трупе су ступиле у контранапад и после огорчене и крваве осмочасовне борбе потукле су ужасно Аустријанце и натерали их у дивље бегство. Аустријанци су оставили за собом велики број мртвих, рањених и огроман плен.

У руским војним круговима влада уверење да је после ове борбе судбина Галиције решена и да ће она за четири пет дана бити потпуно у руским рукама.

Ова победа унела је ужасну панику у аустријске трупе. У главном штабу боје се да не искрсне побуна у Пшемислу, где глад већ у велико влада.

Г. Дијаманди

— Румунија је као једна душа сложна —

РИМ, 15. Јануара.

У путу из Париза за Рим Дијаманди је имао један интервју са једним од сарадника „Месађера“.

Дијаманди је, односно држања Румуније рокао ово: Данас се слободно може рећи, да је ствар решена. Румунија ће морати да ступи у акцију.

Кад? То се још не може тачно одредити. Али, знајте да је Румунија у питању акције сложна као један човек. То питање има да реши Скупштина, која ће се кроз десетак дана састати! Односно бугарске г. Дијаманди је рекао ово: Ако бугарски политичари буду увиђавни, они ће такође ступити у акцију, на

како је сада Тракија без и једног турског војника, она би је могла веома лако да поврати. Моје је чврсто уверење да би је у овоме Грчка, и поред свих спорова и затегнутих односа, ра о помогао!

Акција принца Хоеклое

РИМ, 15. јануара. — У римским политичким круговима много се говори о конференцијама које држи принц Хоеклое са румунским државницима. По једној вести принц Хоеклое преговара са румунским државницима о концесијама, које би Аустрија имала да учини Румунији, ако би ова остала неутрална.

Фихаксијска скага Тројног Споразума

РИМ, 15. јануара. — По једној вести из Париза Тројни Споразум је потписао зајам од 15 милијарди у Америци. Зајам ће се потписати у Петрограду, Паризу и Лондону.

13

— Цртице из тринаестодневног ropства под Аустројанцима. —

Код једне праље на Савинцу донесе једног од последњих дана војник приличну количину веша свога лајтнанда на праље и пошто се са истом споразумеле оде. Не прође ни четврт часа кад се он сав задихан врати, питајући још с кавије да није случајно већ веш потопила, пошто га мора сместа вратити.

Зачуђена праља упита па...

„Крећемо се три километара даље.“

На коју страну то није знао али се дозвало после два дана кад одоше три ки-

дометара — натраг, одакле су и дошли.

Кроз немачку штампу

У „Цукунфт“ у, Макс Хардан, славни немачки полемичар, даје прави знак на убућу.

Његова увиђавност узнемирује се због непознавања стварног положаја, у коме је влада немачка намерно одржавала ставовиштво.

Она се боји страховитог пробуђења Побраја последње поразе које су на суви и на мору претрпиле војске Кајзерове, и војске његових савезника.

Ево једног места из тога чланка.

Не треба да се немачко поудане угава у хладноћи, ветру, снегу и блату. Наша је дужност да му дамо, за ту дугу трку кроз мучне пролазе, више хране, него за кратку победну трку. И та нам дужност забрљује да лицемерно тврдимо да смо већ код циља, док и када још све гомиле земље које биле окренуте противу нас са толико беснилом крајем ове године. Збирка плавих, наранџастих, жутих књига, продаје се по малу цену по неутратним земљама, уз прамамљиву напомену на корицама: „Забрањене у Немачкој“.

Велика већина тих неутралних земаља расположено је противу нас, не што су их лагали, него за то што живе у зони друкчијих осећања, која није везана никаквим моштањем за нову Немачку.

Једна велика сила и ратоборни народи источне Европе морају продужити и појачати фронт наших непријатеља. А престона беседа цара Јапана даје на знање да ће храброст његових трупа опет бити стављена на пробу. У Пољској? Да би се исплатили поседи у Идо-Кни, острва Самоа и Каролинае?...

Немачка треба да буде будна, и да буде спремна на најсуровије невоље. Онај који се труди да је остави (био

принц или слуга) навлачи на себе кривичну за влочин, за који неће бити ни опроштаја ни промиса.

„Journal des Balkans“.

СКИЦЕ

Одавно се код нас осетила потреба за једним друштвом за народну хигијену. У том циљу основано је пре неколико година код нас „Друштво за чување народног здравља“. У друштву је било енергичних људи и рад је одмах почео.

Прво је изабрана управа, па је затим покренут орган друштва под насловом „Здравље“, штампане су брошуре о хигијени и држане су конференције по народу.

Благотворност овога дру-

штва осетила се убрзо. За кратко време живог рада оно је почело да показује позитивни резултате. Морталитет у земљи повећао се за један неприметан проценат.

У времену прошлих ратова друштво је показивало више агилности. И резултати рада били су сјајни: морталитет се попео знатно више.

Данас изгледа да је друштво почело да ради пуном паром. То закључујем по оним плакатима на којима су исписана упутства како се чува од колере, тифуса и других заразних болести, и оним картонима са „Не пљуј по поду“, ма да нигде ни најбоље око не може да надре пљуваоницу.

Из овог излази да ће плод рада овог друштва ове године бити најбилатија.

Из Шпаније

— Јак земљотрес —

РИМ, 15. јан.

Преко Швајцарске јављају да се у Шпанији осетио јачи земљотрес. Жетава није било.

Са немачког фронта

Рањен син немачког кајзера

РИМ, 15. јан.

Немачки листови који су приспели овамо доносе да је у последњим борбама тешко рањен син немачког цара принц Јоаким.

Рана иако је тешка није мртвозбна. Одмах по добивеној вести царица је отпутовала код рањеног сина.

Са положаја

— Срећков лек —

— Слика из живота трећепозиваца —

Ја смем да се кладим у шта хоћете, да ви, који нисте трећепозивци, немате ни појма зашто смо ми тако одважни и здрави војници. Оно истина ми смо људи прилично у годинама, али за то се не бојимо чак ни оних младића који

се хвалишу са својим првеним образима и дебелим вратовима, и који нас, кад год нас сретну ослове са: здраво чико.

Да бих вам доказао да смо ми већи јунаци и куражнији у сваком погледу, навешћу вам један пример. Истина, то је наша тајна, али ја ћу вам је казати, јер нисам себичан а знам да ће и вама требати кад дођете у доба у коме смо ми сад. Дакле слушајте.

За време борби и маршева које смо имали ва време од мобилизације, претурило се много које чега преко главе. Не највећа нам је незгода била кад пада киша и кад је мраз, нарочито ноћу. Онда и млади људи озебу и добију грчеве у стомаку, а тек шта је остало за нас „старце“.

Па како се треба помоћи у тако незгодним приликама? На ово питање најбоље ће вам одговорити наш Срећко, који се ивлекло на врло леп начин, на који би се радо одважио сваки.

Једног дана видео сам несрећног Срећка згрченог, бледог, и увалих образа.

Скључио сам на постељу па јечи да ти срце препукаје од жалости.

— Шта је Срећко? упитих га улазећи у собу.

— Ето... не може се... стењао грешник.

— Што се не може?

— Ама имам неке грчеве у стомаку, па ми не даду данути, јечи једни Срећко и све се више скуља у клупче.

Прошло је од тог доба неколико дана. Долазио сам редовно сваког дана званичним послом у собу у којој је Срећко пре неколико дана лежао, али Срећка не видех. Мислио сам да је отишао у болницу да лежи тамо и да се лечи па нисам ни распитивао о њему.

Једног дана дођем као и обично и уђох у весту собу. Моје изненађење је било неописано кад угледах нашег „болесника“ весела, ведрог лица и потпуно здравог.

— Шта је с тобом несрећни Срећко? упитих у чуду.

— Е, сад је њему лако. Написао је лек, излечио се и сад му стижа. Сад је он срећни Срећко а не несрећни. — Ове речи једног поднаредника беху ми нејасне и нисам их разумео ни мало. Ево шта сам доцније сазнао: Срећко је омако болестан тражио оскуство и отишо у село — кући. Тамо је тражио лека својој болци и нађе се једна лепа пушкаста удовица, једрих обрва и у најбољој снази, и

она се подухвати тога „тешког“ посла да излечи нашег „болесног“ трећепозивца.

Ту вам је било трљање трбуха, намештање пупка и свакојаких чуда и драгулија. И Срећко се врати у команду чини и весело. Ако вас интересује да сазнате све по реду како се наш Срећко излечио отидите код њега, он ће вам све редом испричати. Ово препоручујем сваком трећепозивцу коме пупак спадне или се, не дај Боже, разболе од стомака.

М. Ј.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Дипломатски указ

Последњим указом, по сланству у Паризу за писара треће класе Бошко К. Христић свршени лисансије права у Паризу.

Нова руска санитарна мисија

Јуче је посетила Београд нова руска санитарна мисија из Русије, која је јуче отпутовала у Ниш где ће тамо инсталирати нову болницу и у њој неговати наше рањенике.

Француски Лицеј за Србе

Наставничко особље Француског Лицеја у Солуну решило је, да му се од плате задржава по три од сто од од овога скупушеног износа да се половина пошаље француском друштву за националну помоћ, а половина Српском Црвеном Крсту у „дубоке симпатије коју осећа за храбри Српски Народ.“

Братска помоћ

Главни одбор за помоћ војним обвезницима и пострадалима у рату примио је 58 400 динара на име помоћи из Русије од Московског Словенског Добротворног Комитета.

А од Московског успом. Комитета примио је 2222,25 динара у злату.

Нека је највећа захвалност браћи нашој из садне и свете Русије, која се сећају сиро-

ФЕЛТОН

Аустријанци у „Москви“

Интересантни смо ми Срби, нарочито нови. Поред онога што располажемо добром дозом пакости и злурадости, ми се сазирујемо и лагањем. Што се неки од нас уме да налаже да вас Бог сачува.

Море што лаже ни по јада, него тим лагањем намеће читалачкој публици која више пута мора и да прогута. Један лист, не да га именујем, чији редовни су били за време аустријске окупације у Нишу, испуцао је од некуда некомпетентнији у писању „Док су они овде били“. Натрућао је силне лажи и бургије, тако, да ми који смо били овде, од тога свега што

он пише, нисмо ништа видели а још мање чули.

Кад будем средио сав тај материјал ја ћу почети да доносим те лажи у рубрици: Виртоуско лагање.

А сад да пређемо на ствар. Кад су Аустријанци ушли у Београд први им је задатак био: да се увече осветле сви домови оних становника који су остали на своме огњашту. А друго да се отвори хотел „Москва“.

Булументу чисто мађарских и хрватских официра, предводио је Вотиц, чиновник Андрејевића Банке, о коме смо пре рата писали као главном шпијуну аустријском али благодарећи нашој љубавности и мурдарлуку, он је за времена киднао у Аустрију.

Тек завар нам је сад, што сам га ја видео у њиховом друштву, колико да се зна да је њихов службеник. Дакле, дозволи су бравара да им

отвори сва врата, како спољна тако и она по собама. Онај који је отварао врата, наш човек, знао је немачки и по мало татарски-мађарски. Разговор се водио на немачком језику.

Док је бравар покушавао да отвори врата мађарски и хрватски официри били су силно одушевљени и раздрагани. Целитали су се око врата као мекленбуршка коња очекујућа мрвозно кад ће врата да се отворе.

— Говорио сам ја њима у Банци да ће Аустрија брзо да сврши рапорт са Србијом и да ћу ја доживети ту ретку срећу да у друштву с нашим официрима учествујем на банкету у „Москви“. И ево данас ми се остварио мој давно жељени сан! Тако је говорио Вотиц официрима!

Врата се отворише и официри предвођени Вотицом уђоше унутра. Један од офи-

цира извади једно туце мили керц свећа и пруживши својим колегама понуди им палидрвца да их упале.

— Отворите горе салу за „шпајзовање“ заповедао је Вотиц бравару. И сви пођоше за браваром горе на горњи бој. Сместаше свеће и онда наредише бравару да отвори кујну и да нађе салвете и тањуре. Бравар је сишао опет доле у пратњи два војника и једног официра. Покупише алат за јело (бештек) и однесоше горе. Поставише сто за тим распаковаше ручне куферчиће и из њих извадише разне кобасице и јестива.

Кад је све било постављено и донешено вино из подрума „Москве“ тада стече већи број официра, наравно све млађих, Маџари по народности у пратњи четири пешташке оперске метресе зогрнути плишањем мантиловима, а главу им је покрива-

ла некаква сомотска капа с роговима. На погама су имали ципеле са високим штакавицама. Ваљда због игранја „Танго“.

За тим су поседали сви око постављена стола и музика је интонирала: аустријску химну, па онда немачку. Дојчланд, Дојчланд иберале. За време свирања сви су стајали. Кад је завршила музика сви су присутни клицали: „Хох“!

Ошто су се добро напили онда су почели држати здравље, које, кад би их саопштавао изгубили би читаоци вољу на читање јер њих прочитати треба им ти коњско стрпљење. Само једну од ових саопштавања која је доста занимљива и служи као карактеристика њихових официра.

Та здравица гласи: „Скоро 3 године мучила нам је душу Србија с њеним дрским поступцима. А 15 јуна нас је увредила до срца убив-

чада српских ратника и овакву обилну помоћ шаљу.

† Др. Миланко Борић

Пре неколико дана умро је у Нишу од тифуса др. Миланко Борић управник IV резервне болнице, лечећи предано, неуморно и савесно наше ратнике.

Тако је на олтар отаџбине положио свој живот др. Борић општински лекар из Пожаревца, који је био један од највреднијих и најспособнијих лекара. Слава му!

Општинско братство

Има већ месец дана како су заробљеници почистили београдску калдрму од блата и блато скупили у гомиле. Те гомиле блата, које стоје као ругло свуда по вароши општина ни до данас није одвукла, већ је све разгажено.

Изгледа да у општини не знају како се распростире зараза, иначе се у престоници не би смело то ни догађати.

Од уништва

Умољава г. Светислав Живковић, лекар у Русији, да јави овом уредништву своју тачну адресу.

Потребни радници

Браћа Марковић обућарска радња на Теразијама потребује више радника. Плата добра. Обратити се за услове: Браћа Марковић — Теразије — Београд.

Њега нема више

Утисак од парастоса једног јунака.

Тајанственост у цркви владала је, у рукама сваког горијаше по једна свећица за покој душе погинулог, сав свет беше обучен у свечано рухо. Сваки са нестрпљењем чекаше кад ће почети парастос онога који је пао на олтару миле му отаџбине.

У једном углу цркве стајаше родбина погинулог, која беше изгубила своју дику, узданицу свога хранитеља.

Свештеници у својим одежама почеше из олтару изла-

зити, и још стадоше сваки на своје место. Парастос поче, захори се Свјати Боже. Цео свег онеме и претвори се у ухо, као да слушаше хор анђела на небу; јер ником та песма не изгледаше божанственија и мелодичнија него до тада.

Родитељи јецаху за својим милим сином. А у цркву уђе девојка, која као да са неком стрепњом улазаше. Њено лице беше обузела нека ванприродна лепота; њене очи сијаху као никад до тада, и блуђаху по светини, као да су неког трвиле, али које у исто време говораху, нема га ту. Она пође мало напред и застале код својих другарица, и као да онег неког тражаше, али њега не беше — све беше узалуд.

Парастос се настављаше. Свештеници запеваше „Со свјатими у покој... а у души присутних беше неки терет, као да хтелаше заплакати.

Девојка диже главу погледа у његове родитеље; а лице јој као восак пребеле. И гледаше укоченим погледом без ума, што још неислакани бол у срцу скрива. Гледаше у ро-

дитеље, као да са њима тугу гелаше, и као да их сажадеваше.

Затим се стари прота погна амвон, и са крстом у руци одржа некролог, на крају кога каза: не плачите родитељи и не тугујте јер сте имали сина јунака, сина, који је вао као бранитељ своје отаџбине. Захори се из свих грла. Слава му! И сви присутни плакаше, а у ушима свима брујаше „Хеј Трубачу.“

Девојка из занесеног сна изједанпут се трже, и сама ве знајући зашто. Лице јој беше променљиво а поглед она блуђаше тамо, као да хтеле нешто рећи.

Свештеници отпеваше „Вјечнаја памјат.“ Парастос се сврши. Свет меланхолично и лагавим корацама излазаше напоље Она остаде сама. Оде код иконе, пољуби је, и са очима пуних суза и срцем пуним бола помоли се Богу за покој душе његове.

Изађе пред цркву узнемијану и вино прекрстива се. Очи под же небу изговорише „Њега нема више.“

12-1-1915 год. Чачак.

С Т.

Београд под Аустријанцима

— Долазак Аустријанаца. —

29. новембра управник вароши Шварц поново се вратио из Земуна, а сутра дан 30. новембра у рану зору на све до 1. децембра до позног вастао је по свима улицама и кућама лов на људе. Сви од 17 па до 52 године, били они ожењени или не, па чак и деца и жене, хватани су. По 10—20—50 у групи терани су, као стока. Многа су људи отерани са земљицама и другим стварима у рукама, онако, како су их нашли на улици, а многи без зимског капута, не дајући им да из куће узму капут и ако су их ту пред кућом, или капијом нашли.

За тај дан и по преко две хиљаде старца, људи, младића, жене и деце отерани су у ропство.

Јадно робље отерано је у чељустима аустријских крволока, без среставља за живот. Ко зна да ли ће се живи вратити својим милим и драгим, или ће бити невинне жртве аустријске „културе“.

Извештајено становништво овим ужасним ловом на невинне људе, жене и деце није смело да излази из својих домова и скривалишта све до 2. децембра, па нисмо ни знали да аустријских војника и полицајаца у вароши нема.

2. децембра око 8 час. пре подне загрмеше српски топови на Чукарици, засвираше српске трубе, задрхташе српска срца, поскакаше људи, жене, девојке и деца, појурише сви „Славији“, двору и Теразијама.

„Наша војска! Наша вој-

ска онако мучки нашег престолонаследника. За време балканског рата нису нам дали да јој читамо достојну лекцију. Ево сад је дошао момент да је примерно казнимо за њена неделла. Ја се својом мисли заричем да непу напуштам београд, а држим да сте и ви сви господо колете тога мишљења, пре ћемо допустити да преко наших мртвих лешева, пређу Петрови одранци.

Ја ову чашу диме у здравље нашег доброг седога владара, кличући да живи његов светли дом, да бог да увек да почиње нову годину владавине с таквим поклоном, као што је храбра аустријска војска донела као презент зауеће Београда.

Бурно одобравање и клипање међу присутнима.

А да би „увеличали“ значај те здравнице музика је интонијала Танго, и пештан-

ско булеварске метресе, почеле су чељгјати у сали са официрима.

Кад су Аустријанци бежали из Београда, међу првим официрима, побегав је овај ватрени, храбри и часни официр заједно са једном метресом, лађом „Кулпом“, јер му се други начин бегства учинио и сувише спорим.

А каква су чуда почињили у „Москва“ довољно је то да назначим, да ће г. Гутеша морати, кад буде отварао понова радњу, да потроши три киле измирне да би окадио дом што су га ове несреће за једно вече оскрнавили.

БОЖАНСТВО

У недељу, 31 августа 1914 године, на „Ади Курјачици“ где се је водила страховата борба правде противу неправде, — српске, противу

аустроугарске војске, — пао је на олтар Отаџбине мој млађи брат пешадиски капетан, Илија Матијевић.

После недесет дана, у четвртак, 20 новембра, далеко од тог светог гроба, у збегу, под туђим кровом, у одсуству оца који је отишао са осталима да брани права своје Отаџбине, родио се Илија Матијевић!

Родио се: капетанов синовац; који је добио његово име, а са њим, и његове дужности кроз живот и свет.

Божанство! Оно је ваљда, тако хтело.

Родио се други Илија Матијевић; кога ћу, кад одрасте, одвести на свети гроб његовог чике на коме ћу га упитати на рад кроз живот озам речима:

— Сине мој мили! Клекни, заједно самном, поред ове свете хумке и пољуби крст у њој пободен...

ка! орило се по свима улицама. За неколико тренутака цела Краљ Миланова улица ојила је пуна света.

Неколико српских коњаника каљави и мокри са пушкама у руци пристизали су на Теразијама. Киша је падала, свет је плакао, заустављао коњанике, грлио их је и љубио где стигне, китио их је цвећем, пешкарима, даривао новцем колачима и шапојницама. Узалуд су се они отимали, свет их није пуштао, морали су да приме све што им је нијено.

Узваци: Живели! Живели! Ура! Ура! проламали су Београд

После неколико тренутака

по највећој киши, у аутомобилу, прошао је лагано улицама Стара Краљ Петар, са својим ађутантом да се у Саборној цркви помоли Богу за спас Србије.

Када су београђани видели свога Краља бескрајни узвици: Живео! Живео! Ура! Ура! казивали су све. Није било ока, које није од радости заплакало.

Иста узвизи и сцене понављали су се, када су Престолонаследник Александар са Краљевићем Ђорђевићем, па затим Војвода Степа, војвода Вук са својим комитама и други официри и војници улазили у Београд.

Арбод

(Наставиће се)

Папа за мир

РИМ, 15. Јануара.

Под Папиним председништвом одржана је катедралска седница. На седници је решавано о акцији, коју би требало узети, да би се рат окончао. На седници је папа реферисао о својој досадашњој акцији и изјавио је да ће 7 фебр. (по нов.) одржати свечану службу за покој душе свих Католика у крвавим борбама, које лије на касапници.

Енглеска и Америка

БУКУРЕШТ, 15. јан. — По једној вест из Париза енглеско-амерички неспоразум пошао је на боље. Између овеју влада измењене се поте, којима ће бити регулисана сва спорна питања.

За ваздухопловство

РИМ, 15. јан. — Министар војни поднео је чамекту предлог о вредном кредиту од 16 милиона лира за авијатику.

Савов у Паризу

БУКУРЕШТ, 14. јануара. — Телеграфички из Париза да се тамо очекује долазак генерала Савова. У дипломатским круговима говори се да генерал Савов долази у Париз у истој мисији у којој је и Генадијев у Риму.

Француска штампа региструјући долазак генерала Савова вели: ако он долази са оном намером са којом је пошао Генадијев у Рим (да поткупи штампу за бугарску праведну ствар) онда боље и да не долази. Ако пак, његов долазак треба да значи да се Бугарска каје за своје досадашње грешке у том случају његов ће пут бити поздрављен искреном добродошлицом.

Прекрсти ручице твоје и топло се помоли Богу за покој душе твога доброг чике који овде укопан лежи.

Педесет дана раније, по што си на свет донешен, сарањен је овде, твој добри чика који је био капетан наше прослављен војске и у епохајним данима, када смо стварали Велику Србију, царевину нашу, командовао је једном четом храброг Е7 пука и са сабљом у једној, а револвером у другој руци, позивајући своје јунаке на свету дужност, пао је погођен непријатељским зрном и поконио свој млађани живот Отаџбини — теби, сине мој мили!..

Погинуо је славно; јер је био јунак и за Отаџбину нашу учинио све оно, што је умео и могао; али, ипак зато, његове су жеље остале неостварене, и он је, там, на небу, молио Господа нашег да га још једном врати овамо, на

свет, како би могао завет своју до краја испунити...

Бог је услишио молбу његову, и у теби, мили мој сине, вратио га овамо, у живот, међу оне, које је свој душом својом волео и љубио...

Ти си Илија Матијевић: а тамо код куће наше, увијена, пажљиво се чува сабља твога чике, којом је у бој водио своје јунаке. Она се чува за тебе; и онога дана, када на твојим раменима буду заблестале потпоручничке еполете, припасаћеш је и носићеш о бедрама као светињу — испуњену чикању завет...

Припасаћеш је, мили сине и њоме ћеш, кроз цео свој живот, часно чувати границе Отаџбине наше, за чију је величину твој чика пролио своју млађану крв...

Сине мој мили! Пољуби крст овај. Помоли се Богу за душу јунака имена нашег и реци:

Чико! Ево ме! Дошао сам га твој свети гроб, на коме се кинем: да ћу се, кроз цео свој живот, поносити именом кога си ми ти дао, да ћу се вазда старати да кроз живот и свет будем онакав, какав си и ти (си), и да никада нећу заборавити да гредим ивојим примером из кога је поникла ова хумка, овде, на пољу покоса и славе Србине.

Хвала ти чико! Слава ти!...
7-XII-1914.

Ратна пошта

Молим свакога који би ма шта знао о моме брату Живораду Ђокићу редову 3 чете 3 батаљона 3 прекобројног пука, да јави на адресу: Милану Ђокићу коњанику 3 ескадрона 2 коњич пука „Цара Душана“ — Коњичка Дивизија.

Белешке

Због извесних домаћих прилика, продаје се један скоро нов намештај. Упитати у Милана Великог ул. бр. 11.

Уредништву „Страже“ потребна су три окретања.

„Спадало“

ДРУГИ
БРОЈ
ИЗДАЈИ
18. о. м.

МОЛИМО РЕВИЗОРЕ ДА НАС ЗАКЉУЧНО ДО 15. О. М. ИЗВЕСТИ КОЛИКО БРОЈЕВА ДА ИМ ШАЉЕМО.

Штамп. Драг. Грегорића потребна су четири човека за окретање машине.

У Женеви у Швајцарској установљена је међународна информациона агенција за ратне заробљенике и интернационална лица. Адреса је ове агенције: Agence internationale de renseignements pour les prisonniers de guerre et les internés. Genève. (Suisse). На основу тач. 4 чл. 11 опште војничке конвенције, кореспонденција заробљеника или интерниран. лица предата пошти непосредно или преко извесних бирова, ослобођена су плаћања поштанских такса.

КЊИЖАРА

Косте В. Илића

Београд Краља Милана 70

Има на продају велику количину најбољег француског коњачка и продаје на више и мање. Флаша од 7 деци стаје 8 — дин. Флаша од 1 литра стаје 10 динара. 1—15

Моли се ко би ма шта знао о Гвоздену Рајчићу, подпареднику 2 чете 1. бат. 9-ог пеш. пука 1 позива. Рањен је у последњим борбама 12. новембра 1914 год — а као рањен однесен је у болницу; до данас се није никако јавио; да ми јави на адресу: Милосаву Рајчићу, екскому село Кула, среза и округ пожаревачки. 12,3—3

„Монитор“

У слици и речи може се добити код „Страже“

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА
ИЗ БЕОГРАДА

Мирка Ерлехвајка

Обреновића улица (преко пута „Руског Цара“ у Нишу) прима поручбине печата и штампарија. Гравира златне и сребрне ствари, жарађује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље своје илустровани ценовник. 5—10

уредништво прима огласе по умереној цени.

Наш мили и никад непрежљени брат, син ит.д.

Љубомир Ј. Ковковић

редов 3 чете 4 бат. 12 пука „Цара Лазара“

погинуо је на положају 11. новембра 1914 године у борби на Козубари.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Отац Јевђемије; мајка Драгиња; брат Вукашин, обвезник 10 хаубичке батерије и остала фамилија.

СПЕДИТЕРСКА И КОМИСИОНЕРСКА РАДЊА

КАЛЧИЋ И ВОЈИНОВИЋ

СКОПЉЕ—ЋЕВЂЕЛИЈА

Извештава своје поштоване муштерије да њихова радња и даље врши ЦАРИНСКЕ ПОСЛОВЕ како увозне тако и извозне при царинарницама СКОПЉАНСКОЈ и ЋЕВЂЕЛИЈСКОЈ и ако су шефски радње у рату.

Адреса за телеграм: КАЛЧИЋ ВОЈИНОВИЋ, Скопље Ћевђелија.

ШТАМПАРИЈА

Драг. Грегорића и Друга

БЕОГРАД Космајска улица бр. 22 БЕОГРАД

Препоручује се поштованом грађанству за израду сваковрсног штампарског посла као: часописа, циркулара, вињета, свадбених позивница, вереничних карти, посмртних листа.

Штампарија је снабдевена са најмодернијим хабним словима, парана и латиницама.

Штампарија је снабдевена са четири штампарске машине и две СЕД МАШИНЕ за слагање, да би могла сваки посао изградити на потпуно задовољство пошту. своје муштерије.

Израда је чиста и брза, — Цена умерена.